

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ TRI THỨC BẢN ĐỊA TRONG THÍCH ỨNG VỚI BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU¹

LÊ THỊ ĐAN DUNG^(*)

Tóm tắt: Tri thức bản địa, một thành tố của văn hóa đóng một vai trò quan trọng trong việc thích ứng với biến đổi khí hậu, đặc biệt là ở các vùng sâu vùng xa. Tri thức bản địa là hệ thống tri thức mà người dân ở một cộng đồng tích lũy và phát triển dựa trên kinh nghiệm, đã được kiểm nghiệm qua thực tiễn và thường xuyên thay đổi để thích nghi với môi trường, văn hóa, xã hội của cộng đồng. Trong ứng phó với biến đổi khí hậu, tri thức bản địa có thể được sử dụng để cung cấp thông tin về giảm thiểu và thích ứng với biến đổi khí hậu, bao gồm dự đoán thời tiết, cung cấp các tri thức quan trọng trong việc quản lý các hiện tượng khí hậu cực đoan như hạn hán, khô hạn, bão và lũ lụt, từ đó giúp cộng đồng thích ứng với những thay đổi của môi trường. Các thực hành dựa trên tri thức bản địa có thể giúp người dân địa phương đối phó với các tác động của biến đổi khí hậu thông qua việc sử dụng các loại cây trồng bản địa hoặc động vật bản địa phù hợp với thời tiết địa phương. Vì vậy, cần tích hợp tri thức bản địa vào các chính sách và chiến lược thích ứng với biến đổi khí hậu ở các cộng đồng.

Từ khóa: tri thức bản địa, biến đổi khí hậu, thích ứng với biến đổi khí hậu.

Abstract: Traditional knowledge, a component of culture, plays a crucial role in adapting to climate change, especially in remote and rural areas. Traditional knowledge is a system of knowledge accumulated and developed by people in a community based on experiences, tested through practice, and constantly evolving to adapt to the community's environment and social culture. In responding to climate change, traditional knowledge can be utilized to provide information on mitigation and adaptation to climate change, including weather forecasting, providing crucial knowledge in managing extreme climate events such as droughts, storms, and floods, thereby helping communities adapt to environmental changes. Practices based on traditional knowledge can assist local people in coping with the impacts of climate change by using native crops or animals suitable for local weather conditions. Therefore, it is necessary to integrate traditional knowledge into policies and strategies for climate change adaptation in communities.

Keywords: traditional knowledge, climate change, adaptation to climate change.

Ngày nhận bài: 11/01/2024; ngày gửi phản biện: 12/01/2024; ngày duyệt đăng bài: 16/02/2024.

---

^(*) Viện Nghiên cứu Con người, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.

¹ Bài viết nằm trong khuôn khổ đề tài cấp cơ sở năm 2024: *Tri thức bản địa trong ứng phó với biến đổi khí hậu của người Hmông ở Lai Châu* do TS. Lê Thị Đan Dung là chủ nhiệm, Viện Nghiên cứu Con người là cơ quan chủ trì.